

Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilerin Eğitiminde Karşılıklı Öğretim Stratejisi

Arş. Gör. Ahmet Serhat UÇAR
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
asucar@anadolu.edu.tr
ORCID: 0000-0001-5910-8751

Dr. Öğr. Üyesi Alpaslan KARABULUT
Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
karabulut_a@ibu.edu.tr
ORCID: 0000-0002-7355-5109

Öğr. Gör. Dr. Havva Aysun KARABULUT
Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
havvakarabulut@ibu.edu.tr
ORCID: 0000-0001-9119-3626

Özet

Özel öğrenme güçlüğü kapsamında okuma bozukluğu (disleksi), okuma becerisindeki güçlüğe işaret etmektedir. Okuma bozukluğunda çocuk, sözcüklerdeki konuşma seslerini tanımayla ilgili olan sesbilgisel farkındalık, konuşma seslerinin farklılıklarını ayırt etme becerisi olan sesbilgisel işleme, sözcük okuma, okuma akıcılığı, okuma doğruluğu, uyaklı okuma, heceleme ve anlamada sorunlar yaşamaktadır. Geleneksel yöntemle yapılan uygulamalar, metinlerin okutulup, anlama sorularının cevaplandırılmasını ve okunan metnin anlatılmasını içermektedir. Öğrencilerin sorulara cevap verebilmesi için herhangi bir öğretim uygulanmamaktadır. İlkokulun ilk yıllarından itibaren bilgi veren metinler ile karşılaşmaya başlayan çocuklar için bilgi veren metinleri anlamak ve bu metinlerden bilgileri öğrenmek akademik başarı için önemlidir. Bu bağlamda kullanılabilecek stratejilerden biri karşılıklı öğretim stratejisidir. Etkili bir karşılıklı öğretim oturumunun oluşabilmesi için Palinscar ve Brown tarafından tanımlanan üç karşılıklı öğretim bileşeninin öğretim ortamında bulunması gerekmektedir. Bunlar; a) tekniğin dört ana basamağının (tahmin etme, açıklama, soru sorma, özetleme) öğretilmesi ve uygulanması, b) bu dört basamağın öğretimi ve uygulanması sırasında öğretmen – öğrenci arasında olumlu bir iletişimin kurulması, c) öğretim sırasında öğretmenlerin yardım sistemini (model olma, rehberli uygulama) yavaş yavaş geri çekerek öğrencilerin daha fazla kontrol almasını sağladığı yapılandırılmış öğretim ortamını hazırlamasıdır. Karşılıklı öğretim oturumunun temelini, dört öğretim basamağı (tahmin etme, açıklama, soru sorma ve özetleme) ve bunların öğretilmesi ve uygulanması oluşturmaktadır. Özel gereksinimli öğrencilere onların özelliklerine uygun farklı teknikler kullanılarak eğitim verildiğinde bu öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerinde gelişme gösterdikleri ve performanslarında artış olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel Eğitim, Öğrenme Güçlüğü, Karşılıklı Öğretim